

Bruxelles, 26 mai 2020
(OR. en)

8274/20

AUDIO 20
EDUC 198
SOC 328
DIGIT 41
INFO 8
DISINFO 6

REZULTATUL LUCRĂRILOR

Sursă:	Secretariatul General al Consiliului
Destinatar:	Delegațiile
Nr. doc. ant.:	7684/20+COR 1
Subiect:	Concluziile Consiliului privind educația în domeniul mass-mediei într-o lume în continuă schimbare

În anexă, se pun la dispoziția delegațiilor Concluziile Consiliului privind educația în domeniul mass-mediei într-o lume în continuă schimbare, adoptate de Consiliu prin procedură scrisă la 25 mai 2020, în conformitate cu articolul 12 alineatul (1) primul paragraf din Regulamentul de procedură al Consiliului și cu articolul 1 din Decizia 2020/556 a Consiliului.

Concluziile Consiliului vor fi transmise spre publicare în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*, astfel cum a hotărât Comitetul Reprezentanților Permanenți la 14 mai 2020.

Concluziile Consiliului privind educația în domeniul mass-mediei într-o lume în continuă schimbare

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

ȚINÂND SEAMA DE:

1. contextul politic, astfel cum este prezentat în anexă;

RECUNOSCÂND CĂ:

2. progresele tehnologice și digitale au adus schimbări majore în viața noastră. Noile platforme mass-media și de comunicare au schimbat relațiile sociale și de comunicare, au influențat industriile culturale și creative, au schimbat peisajul mediatic și modul în care producem, distribuim și consumăm conținut. Acest lucru a creat noi oportunități semnificative pentru ca cetățenii Europei să comunice și să găsească, să creeze și să distribuie diferite tipuri de conținut.
3. schimbările digitale și tehnologice au loc într-un mod imprevizibil și continuu, impunând necesitatea de a se adapta în continuu atât pentru cetățeni, cât și pentru societate. Inovațiile care fac ca lumea să fie un loc mai bun, inclusiv digitalizarea și dezvoltarea platformelor media și de comunicare, au consecințe care trebuie abordate;
4. pe lângă numeroasele avantaje și efecte pozitive ale noului ecosistem mediatic, acesta a dus și la sporirea dezinformării, manipulării și discursurilor de incitare la ură;

5. în noul ecosistem mediatic, cetățenii sunt copleșiți de informații și pot avea dificultăți în ceea ce privește înțelegerea știrilor și identificarea unor informații exacte și a unor surse de știri fiabile, precum și a conținutului de calitate în general;
6. expunerea cetățenilor la o mare cantitate de dezinformare, în special într-o perioadă de criză mondială majoră, cum ar fi pandemia de COVID-19, subliniază că este important să se adopte o abordare sistematică în ceea ce privește dezvoltarea educației în domeniul mass-media, să existe colaborare între platformele online, experți și autoritățile competente, precum și să se dezvolte o procedură independentă de verificare a faptelor pentru a limita răspândirea campaniilor de dezinformare online, respectând totodată libertatea de exprimare;
7. lumea de astăzi presupune dobândirea a numeroase cunoștințe și competențe noi, la nivel individual și societal, pentru a permite cetățenilor de toate vârstele să aibă acces, să selecteze, să înțeleagă și să utilizeze în mod complex și responsabil informațiile și diferitele tipuri de mass-media, atât profesionale, cât și generate de utilizatori, pe toate tipurile de canale și platforme de distribuție sau de comunicare;
8. toate aceste abilități constituie educația în domeniul mass-mediei, care este înțeleasă ca o expresie generică ce cuprinde toate capacitățile tehnice, cognitive, sociale, civice, etice și creative care permit unui cetățean să acceseze și să utilizeze în mod eficace informațiile și mass-media, precum și să creeze și să transmită în siguranță și în mod responsabil conținuturi mediatice prin intermediul diferitelor platforme. Educația în domeniul mass-mediei nu ar trebui să se limiteze la cunoașterea instrumentelor și a tehnologiilor, ci ar trebui să aibă ca scop și înzestrarea cetățenilor cu capacitățile de gândire critică necesare pentru a-și folosi discernământul, pentru a analiza realități complexe și pentru a recunoaște diferența dintre opinii și fapte. Toate aceste capacități permit cetățeanului să participe la aspectele economice, sociale și culturale ale societății, precum și să joace un rol activ în procesul democratic¹;

¹ Pe baza definițiilor prevăzute în mandatul Grupului de experți privind educația în domeniul mass-mediei și în Directiva revizuită a serviciilor mass-media audiovizuale.

RECUNOSCÂND CĂ:

9. la fel ca alte provocări ale lumii de astăzi, pandemia de COVID-19 a evidențiat nevoia de surse de informații fiabile și nevoia de transparență din partea platformelor online; a devenit vital ca cetățenii să fie dotați cu competențele necesare pentru a gestiona dezinformarea;
10. având în vedere cantitatea vastă de informații disponibile pe internet, algoritmiile sunt esențiali pentru organizarea acestor informații și permit adaptarea conținutului pentru a le oferi utilizatorilor o experiență relevantă și personalizată;
11. totodată, lipsa de transparență și utilizarea algoritmilor fără evaluări adecvate ale riscurilor și ale impactului pot exacerba problema dezinformării și stimula senzaționalismul, conținutul extrem și jurnalismul de tip clickbait;
12. influența algoritmilor asupra canalelor de diseminare și a selectării publicului-țintă pot exercita un impact considerabil asupra opiniei publice, pot orienta discursul sociopolitic și ar putea duce la polarizare socială;
13. volumul sporit de conținut online care implică discursuri ale urii, incitare la violență sau la ură, hărțuire online și alte tipuri de conținut ilegal și/sau dăunător reprezintă o provocare pentru societate;
14. într-o economie mondială bazată pe date a mass-mediei digitale, poziția dominantă pe piață a mai multor actori mondiali și modelele de algoritmi utilizate de platformele online ar putea amenința pluralismul mass-mediei și diversitatea conținutului;
15. creșterea rapidă și schimbările continue ale ecosistemului mediatic au consecințe asupra încrederii în mass-media, exercitând de asemenea presiuni asupra mass-mediei profesionale și a standardelor de jurnalism.

REMARCÂND CĂ:

16. educația în domeniul mass-mediei și capacitatea noastră de a înțelege în mod critic mass-media și de a interacționa în mod responsabil cu aceasta nu au fost niciodată atât de importante ca în lumea de astăzi, afectată de pandemia de COVID-19, nu numai pentru protecția sănătății publice, ci și pentru asigurarea rezilienței societăților democratice și consolidarea participării democratice;
17. este necesar să se intensifice eforturile de dotare a cetățenilor de toate vârstele cu educație în domeniul mass-mediei și cu gândire critică, ținând seama totodată de diversitatea culturală și de diferențele semnificative la nivel de educație în domeniul mass-mediei și de competențe digitale în general între statele membre ale UE;
18. dezvoltarea constantă a noilor tehnologii mediatice și de comunicare sporește cererea de noi abordări față de educația în domeniul mass-mediei, în special în ceea ce privește învățarea nonformală și informală;
19. este necesar să se dezvolte noi modele de învățare pe tot parcursul vieții pentru educația în domeniul mass-mediei și să li se ofere cetățenilor de toate vârstele posibilitatea practică de a dobândi competențele necesare pentru a înțelege peisajul extrem de complex al comunicării prin mass-media și pentru a funcționa în cadrul acestuia, prin intermediul unor programe adaptate la diferite grupuri-țintă, care pot fi specifice vârstei și/sau contextului;
20. este necesar ca implicarea în educația în domeniul mass-mediei să fie extinsă pentru a cuprinde părțile interesate a căror comunicare este în măsură să ajungă la cetățenii de toate vârstele, cum ar fi instituțiile culturale (de exemplu, biblioteci, muzee și cinematografe) care au acces la infrastructura relevantă și se bucură de un nivel ridicat de încredere în societate și care ar trebui, prin urmare, să fie încurajate și mai mult să consolideze educația în domeniul mass-mediei prin intermediul serviciilor și activităților lor;
21. entitățile mass-mediei, în special organizațiile mass-media publice, și organizațiile de jurnalism dețin o poziție influentă în societate și ar putea juca un rol mai important în promovarea, informarea și sensibilizarea opiniei publice cu privire la importanța educației în domeniul mass-mediei;

22. agențiile și organismele naționale relevante, în special autoritățile naționale de reglementare a mass-mediei, în paralel cu activitățile comune pe care le desfășoară prin intermediul Grupului autorităților europene de reglementare în domeniul serviciilor mass-media audiovizuale (ERGA), în funcție de cadrul juridic național în care acestea își desfășoară activitatea, pot juca un rol important în măsura în care dispun de competențele și de poziția care să le permită să promoveze, să organizeze și să coordoneze în mod activ inițiativele de educație în domeniul mass-mediei și să aducă laolaltă părțile interesate, precum și să contribuie în mod semnificativ la abordarea dezinformării;
23. consolidarea jurnalismului profesionist, a mass-mediei independente, a jurnalismului de investigație și a pluralismului mass-mediei, facilitarea accesului cetățenilor la surse de informații de calitate, credibile și diversificate și întărirea încrederii publice contribuie la protejarea democrației;
24. este important ca sectorul european al mass-mediei să fie încurajat să utilizeze tehnologiile emergente în ceea ce privește dezvoltarea de conținuturi, canalele de distribuție, colectarea și analiza datelor, pentru a atrage un public mai larg și a-l ajuta să acceseze conținuturi variate și de calitate și pentru a promova pluralismul mass-mediei;
25. este important să se sublinieze în continuare necesitatea de a atinge standarde mai ridicate de responsabilitate și transparență pentru platformele online în legătură cu depunerea de eforturi suplimentare pentru a proteja utilizatorii împotriva conținutului ilegal și dăunător și a dezinformării, respectând totodată libertatea de exprimare;
26. este important ca platformele online să coopereze cu autoritățile publice în ceea ce privește diferite tipuri de informații, cum ar fi informațiile referitoare la algoritmi și seturi de date, acest lucru ar putea facilita monitorizarea eficace a platformelor pentru a aborda problemele legate de dezinformare;

27. o abordare transsectorială în vederea dotării cetățenilor cu educație în domeniul mass-mediei, în plus față de progresele digitale și tehnologice ale mass-mediei și ale industriilor culturale și creative, va consolida atât poziția utilizatorilor, cât și pe cea a creatorilor de conținut și va conduce la un sector al mass-mediei mai creativ și mai competitiv;
28. consolidarea educației în domeniul mass-mediei și abordarea dezinformării necesită o abordare sistematică, strategică și cuprinzătoare din partea tuturor statelor membre, precum și o colaborare intersectorială între diferitele părți interesate.

INVITĂ STATELE MEMBRE, ÎN CADRUL DOMENIILOR LOR DE COMPETENȚĂ ȘI CU RESPECTAREA CORESPUNZĂTOARE A PRINCIPIULUI SUBSIDIARITĂȚII:

29. să depună în mod sistematic eforturi pentru a sensibiliza publicul cu privire la importanța educației în domeniul mass-mediei și pentru a sprijini dezvoltarea coerentă a politicilor de educație în domeniul mass-mediei și punerea lor în aplicare;
30. să sprijine crearea și dezvoltarea unor rețele de educație în domeniul mass-mediei (naționale, regionale, locale, tematice) pentru a aduce laolaltă părțile interesate relevante și a le permite acestora să coopereze și să dezvolte proiecte și inițiative viabile și pe termen lung în ceea ce privește educația în domeniul mass-mediei;
31. să dezvolte o abordare de învățare pe tot parcursul vieții destinată educației în domeniul mass-mediei pentru toate vârstele și să acorde sprijin în acest context pentru proiecte-pilot și proiecte de cercetare, cu scopul de a crea sau dezvolta, precum și de a evalua noi metodologii, acțiuni și conținuturi adaptate nevoilor specifice ale grupurilor vizate;
32. să sprijine dezvoltarea și schimbul de materiale de predare și formare în privința educației în domeniul mass-mediei și dezvoltarea unei abordări sistematice de consolidare a competențelor profesioniștilor din diferite domenii (de exemplu, bibliotecari, personal al muzeelor, lucrători de tineret, cadre didactice, profesioniști din sectorul educației în domeniul mass-mediei, jurnaliști), pentru a le permite să își consolideze rolul important în dezvoltarea educației cetățenilor în domeniul mass-mediei;

33. să încurajeze instituțiile culturale, organizațiile societății civile și organizațiile din domeniul jurnalismului să integreze programele de învățare pe tot parcursul vieții destinate educației în domeniul mass-mediei și să încurajeze toate tipurile de organizații mass-media, în special cele publice, să dezvolte și să promoveze inițiative de educație în domeniul mass-mediei și să ia parte la inițiative și proiecte ale altor părți interesate;
34. să exploreze în continuare posibilitățile de promovare și încurajare a jurnalismului profesionist ca element durabil al peisajului global al mass-mediei digitale;
35. să îmbunătățească modelele de formare existente și, dacă este cazul, să conceapă unele noi, pentru dezvoltarea competențelor digitale în cadrul industriilor culturale și creative europene, cu scopul de a promova utilizarea eficace a tehnologiilor inovatoare și de a ține pasul cu progresele tehnologice.

INVITĂ COMISIA:

36. să consolideze și să dezvolte în continuare conceptul Săptămânii Europene a Educației în domeniul Mass-mediei, în colaborare cu statele membre, și să promoveze participarea la acest eveniment;
37. să dezvolte, în cadrul viitorului Observator european al mass-mediei digitale, mecanisme de facilitare a colaborării și a schimbului voluntar de idei și practici în ceea ce privește educația în domeniul mass-mediei de către o gamă largă de părți interesate;
38. să propună eventuale noi măsuri pentru a găsi soluții sistematice și eficiente pe termen lung pentru abordarea dezinformării, pe baza rezultatelor cercetărilor și analizelor cuprinzătoare, atât existente, cât și viitoare, cu privire la măsurile deja întreprinse, incluzând luarea în considerare în mod corespunzător a activității desfășurate în acest domeniu de Grupul autorităților europene de reglementare în domeniul serviciilor mass-media audiovizuale și a cooperării necesare dintre autoritățile naționale de reglementare;

39. să reflecteze, în contextul Planului de acțiune al UE privind drepturile omului și democrația 2020-2024, recent publicat, și în perspectiva pregătirii noului act legislativ privind serviciile digitale, a Planului de acțiune pentru democrația europeană și a Planului de acțiune pentru sectorul mass-media și audiovizual, la necesitatea unor metode mai eficiente de abordare a problemelor legate de dezinformare, fără a îngreuna protecția drepturilor fundamentale, pentru care transparența și responsabilitatea platformelor reprezintă un principiu esențial;
40. să se asigure că se țin seama de particularitățile locale și de capacitățile diferitelor state membre, precum și de necesitatea unei colaborări extinse între toate părțile interesate relevante din statele membre, astfel încât măsurile potențiale să fie aplicabile și eficiente și să poată fi verificate în mod efectiv și independent;
41. să elaboreze, în colaborare cu statele membre, criterii și procese de evaluare sistematice pentru proiectele și inițiativele finanțate de UE privind educația în domeniul mass-mediei și să elaboreze o metodologie uniformă și comparativă pentru raportarea de către statele membre a dezvoltării educației în domeniul mass-mediei, în cadrul viitoarelor orientări prevăzute în Directiva revizuită a serviciilor mass-media audiovizuale, care urmează să fie publicate de Comisie după consultarea Comitetului de contact.

INVITĂ COMISIA ȘI STATELE MEMBRE, ÎN LIMITA DOMENIILOR LOR DE COMPETENȚĂ ȘI CU RESPECTAREA CORESPUNZĂTOARE A PRINCIPIULUI SUBSIDIARITĂȚII:

42. să continue să depună eforturi în ceea ce privește o abordare sistematică, cuprinzătoare și transsectorială pentru dezvoltarea educației în domeniul mass-mediei și sensibilizarea cu privire la importanța acesteia; eforturile naționale întreprinse în această perspectivă, inclusiv inițiativele de finanțare, ar trebui să fie însoțite la nivelul UE;
43. să încurajeze o mai bună utilizare a posibilităților oferite de fondurile UE și de programele UE pentru a sprijini educația în domeniul mass-mediei și diversele proiecte și inițiative legate de aceasta (de exemplu, sprijin pentru mass-media prin programul „Europa creativă”, în special noile acțiuni de sprijinire a mass-mediei) și să dezvolte surse de finanțare suplimentare, precum și să creeze sinergii între programele relevante ale UE;
44. să se asigure că măsurile legate de educația în domeniul mass-mediei care vizează minorii în cadrul Strategiei europene pentru un internet mai bun pentru copii țin pasul cu mediul digital în continuă evoluție;
45. să finanțeze și să promoveze o cercetare sistematică și periodică privind educația în domeniul mass-mediei și impactul platformelor mass-media și digitale (de exemplu, cercetarea sistematică privind măsurile și inițiativele legate de educația în domeniul mass-mediei); să realizeze cercetări privind influența noilor platforme mass-media și de comunicare asupra bunăstării cetățenilor; să realizeze cercetări privind funcționarea algoritmilor și IA și influența acestora asupra opiniei publice, asupra vieților oamenilor și asupra consumului de mass-media, precum și asupra sectorului mass-mediei și al audiovizualului din Europa;
46. să sprijine sectorul audiovizual pentru dezvoltarea unor conținuturi și a unor platforme de distribuție europene de calitate, ținând seama de impactul economic al pandemiei de COVID-19 asupra sectorului audiovizual în general;
47. să încurajeze platformele și entitățile mass-media să coopereze în ceea ce privește dezvoltarea de instrumente și procese care să promoveze vizibilitatea și găsirea cu ușurință atât ale surselor de știri de calitate, cât și ale conținutului audiovizual european de calitate.

Documente de politică relevante

Consiliul European

- Concluziile Consiliului European din 18 octombrie 2018 (EUCO 13/18)
- Concluziile Consiliului European din 13 și 14 decembrie 2018 (EUCO 17/18)
- Concluziile Consiliului European din 21 și 22 martie 2019 (EUCO 1/19)
- Concluziile Consiliului European din 20 iunie 2019 (EUCO 9/19)
- *O nouă Agendă strategică 2019-2024* (adoptată de Consiliul European la 20 iunie 2019)

Consiliul

- *Concluziile Consiliului privind o abordare europeană a competenței mediatice în mediul digital*, JO C 140, 6.6.2008, p. 8
- *Concluziile Consiliului privind educația în domeniul mass-media în mediul digital*, JO C 301, 11.12.2009, p. 12
- *Concluziile Consiliului și ale reprezentanților guvernelor statelor membre, reuniți în cadrul Consiliului, privind libertatea și pluralismul mass-mediei în mediul digital*, JO C 32, 4.2.2014, p. 6
- *Concluziile Consiliului privind politica audiovizuală europeană în era digitală*, JO C 433, 3.12.2014, p. 2

- *Concluziile Consiliului privind interacțiunile culturale și creative pentru stimularea inovării, a sustenabilității economice și a incluziunii sociale*, JO C 172, 27.5.2015, p. 13
- *Concluziile Consiliului privind dezvoltarea competențelor media și a gândirii critice cu ajutorul educației și formării*, JO C 212, 14.6.2016, p. 5
- *Concluziile Consiliului privind promovarea accesului la cultură prin mijloace digitale, cu accent pe atragerea unui public mai larg*, JO C 425, 12.12.2017, p. 4
- *Recomandarea Consiliului privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții*, JO C 189, 4.6.2018, p. 1
- *Concluziile Consiliului privind consolidarea conținutului european în economia digitală*, JO C 457, 19.12.2018, p. 2
- *Concluziile Consiliului și ale statelor membre privind garantarea unor alegeri europene libere și corecte* (6573/1/19 REV 1, adoptate de Consiliul Afaceri Generale în februarie 2019)
- *Concluziile Consiliului privind democrația* (12836/19, adoptate de Consiliul Afaceri Externe în octombrie 2019)
- *Concluziile Consiliului privind eforturile complementare de sporire a rezilienței și de contracarare a amenințărilor hibride* (14972/19, adoptate de Consiliul Afaceri Generale în decembrie 2019)

Comisia

Comunicări

- Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor – *Strategia europeană pentru un internet mai bun pentru copii*, COM(2012) 196 final
- Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor – *O strategie privind piața unică digitală pentru Europa*, COM (2015) 192 final
- Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor – *Platforme online și piața unică digitală. Oportunități și provocări pentru Europa*, COM (2016) 288 final
- Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor – *Combaterea conținutului ilegal online. Către o responsabilitate sporită a platformelor online*, COM(2017) 555 final
- Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor – *Combaterea dezinformării online: o abordare europeană*, COM(2018) 236 final

- Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor – *Inteligența artificială pentru Europa*, COM(2018) 237 final
- Raport al Comisiei către Parlamentul European, Consiliul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor *privind punerea în aplicare a Comunicării „Combaterea dezinformării online: o abordare europeană”*, COM (2018) 794 final

Comunicări comune ale Comisiei Europene/Înaltului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate

- Comunicare comună către Parlamentul European, Consiliul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor – *Plan de acțiune împotriva dezinformării*, JOIN(2018) 36 final
- Comunicare comună către Parlamentul European, Consiliul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor – *Raport privind punerea în aplicare a Planului de acțiune împotriva dezinformării*, JOIN(2019) 12 final
- Comunicare comună către Parlamentul European și Consiliu – *Planul de acțiune al UE privind drepturile omului și democrația 2020-2024*, JOIN(2020) 5 final

Alte studii și rapoarte

- *Mapping of media literacy practices and actions in EU-28* [Cartografierea practicilor și acțiunilor privind educația în domeniul mass-mediei în UE-28] (Observatorul European al Audiovizualului, 2016)
- *Towards European Media Sovereignty. An Industrial Media Strategy to Leverage Data, Algorithms and Artificial Intelligence* [Către suveranitatea mass-mediei europene. Strategie industrială pentru mass-media în vederea valorificării datelor, algoritmilor și inteligenței artificiale] (Guillaume Klossa, 2019)
- *Report of the activities carried out to assist the European Commission in the intermediate monitoring of the Code of Practice on Disinformation* [Raport privind activitățile desfășurate pentru sprijinirea Comisiei Europene în cadrul monitorizării intermediare a Codului de bune practici privind dezinformarea] (Grupul autorităților europene de reglementare în domeniul serviciilor mass-media audiovizuale, 2019)
- *Implementation of the revised AVMS Directive* [Punerea în aplicare a Directivei SMAV revizuite] (Grupul autorităților europene de reglementare în domeniul serviciilor mass-media audiovizuale, 2019)
- *Falling behind: How social media companies are failing to combat inauthentic behaviour online* [Eșec în curs: cum nu reușesc întreprinderile din domeniul platformelor de socializare să combată comportamentul inautentic online] (Centrul de Excelență pentru Comunicații Strategice al NATO, 2019)
- *Study on media literacy and online empowerment issues raised by algorithm-driven media services* [Studiu privind educația în domeniul mass-mediei și aspecte legate de capacitatea online evidențiate de serviciile mass-media bazate pe algoritmi] (SMART 2017/0081) (RAND Europe și Open Evidence, 2019)
- *ERGA Report on disinformation: Assessment of the implementation of the Code of Practice* [Raportul ERGA privind dezinformarea: Evaluarea punerii în aplicare a Codului de bune practici] (2020)